

Rīgas Sanatorijas internātpamatskola

Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem (kods 21015711)

Iekļaujošā izglītība

process, kurā tiek nodrošinātas atbilstošas visu izglītojamo daudzveidīgās vajadzības, palielinot ikviena izglītojamā līdzdalības iespējas mācību procesā, kultūrā un dažādās kopienās un samazinot izslēgšanas iespējas no izglītības un izglītības ieguves procesa

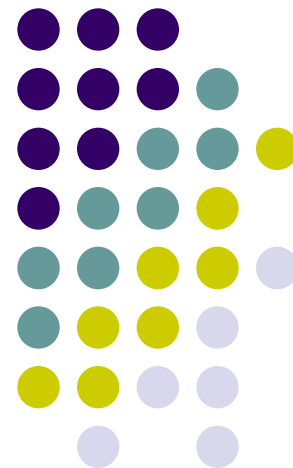
Speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem (kods 21015711) mērķi un uzdevumi

Pamatizglītības programmas galvenie mērķi un uzdevumi ir noteikti Valsts pamatizglītības standartā.

Īstenojot speciālās pamatizglītības programmas galvenos mērķus un uzdevumus izglītojamajiem nodrošina iespēju atbilstoši

- veselības stāvoklim,
- spējām,
- attīstības līmenim

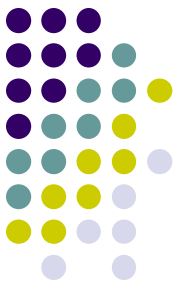
apgūt pamatprasmes, kas nepieciešamas personiskai izaugsmei un attīstībai, pilsoniskai aktivitātei, sociālai iekļaušanai un nodarbinātībai.

Rīgas Sanatorijas internātpamatskolas skolēnu diagnozes:

- **Jaukti uzvedības un emociju traucējumi - 61 (40%)**
- **Hiperkinētiski traucējumi- 28 (18%)**
- **Psihiski traucējumi, kas rodas smadzeņu bojājuma un disfunkcijas vai vai somatiskas slimības dēļ - 28(18%)**
- **Specifiski mācīšanās iemaņu attīstības traucējumi- 26(17%)**
- **Personības un uzvedības traucējumi smadzeņu disfunkcijas dēļ- 19(12%)**
- **Uzvedības traucējumi- 9(6%)**
- **Epilepsija- 3 (2%) u.c.**

Uzvedības traucējumi vai uzvedības problēmas

- **Uzvedības traucējumi ir klīniski pamatoti**
(Uzvedības traucējumi tiek klīniski diagnosticēti - hiperkinētiski traucējumi, uzvedības traucējumi, jaukti uzvedības un emociju traucējumi) – medicīniskā, psiholoģiskā, logopēdiskā + pedagoģiskā korekcija.
- **Uzvedības problēmas ir uzvedības normu pārkāpumi (uzvedības noteikumu neievērošana - nepaklausība, sīkas zādzības un melošana, pašregulācijas grūtības, trokšņošana, sakaušanās, apsūkšanās) – pedagoģiskā korekcija + psiholoģiskā, logopēdiskā, medicīniskā korekcija.**

Efektīvas mācību vides principi izglītības programmas īstenošanai

- **Neliels skolēnu skaits klasē.**
- **Strukturēta mācību vide , skaidras prasības (paskaidrot, kādi ir noteikumi , kas būs jādara, kas būs pēc tam u.t.t.) .**
- **Mācību satura atbilstība skolēnu mācību iespējām un veselības stāvoklim.**
- **Daudzveidīgas , elastīgas mācību metodes (informāciju tehnoloģijas, vizualizācija, praktiskā darbošanās u.c.).**
- **Individuāla pieeja mācību procesā (atšķirīgs darba temps, apjoms, palīdzības mērs, neiziet uz sacensību, darbs grupā vai pāri u.c.)**
- **Atbalsta pasākumu izmantošana (“mazais špiķis” u.c.) .**
- **Atpūtas pauzes mācību procesā (atpūtas vieta) .**
- **Individuāla pieeja mācību sasniegumu vērtēšanā- dot iespēju katram gūt panākumu pieredzi.**
- **Skolēnu sekmju efektīva kontrole (sekmju izraksti, individuālas sarunas, mazās pedagoģiskās sapulces, atbalsta personāla sanāksmes) .**
- **Pozitīva sadarbības vide .**

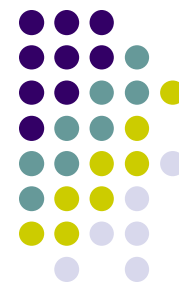
Darba organizācija:

- **Atsevišķi 1- 4.klases, 5.-6.klases un 7.-9.klases.**
- **Uzraudzība (dežūrskolotāji katrā stāvā un priekšmetu skolotāju dežūras starpbrīžos) .**
- **Speciālie pedagogi**
  - darbs ar skolēniem, kam ir mācīšanās iemaņu traucējumi,
  - atsevišķos gadījumos strādā klasē kopā ar priekšmeta skolotāju,
  - krīzes situācijā piedalās skolēna izņemšanā no klases .
- **Logopēdijas nodarbības .**
- **Korekcijas stundas .**
- **Atveseļošanas pasākumi (rīta rosme, džakuzi, daudzveidīgas sporta nodarbības, aktivitātes svaigā gaisā, ārstnieciskā vingrošana, veselību veicinošas skolas aktivitātes) .**
- **Saudzējošs dienas režīms (klusā stunda 1.-4.klase) .**
- **Ārpusklases nodarbības (pulciņi, skolas pasākumi) .**

Uzvedības kontroles sistēma :

- **Noteikumi klasē stundā, starpbrīdī, ēdamtelpā (atbildība, drošība, cieņa)**
- **Atzīmes par uzvedību katrā stundā , kontrolē**
  - **dežūrskolotājs,**
  - **klases audzinātājs,**
  - **sociālais pedagogs sarunās ar skolēniem, vecākiem,**
  - **administrācijas pārstāvis.**
- **Kavējumu uzskaitē no rīta.**
- **Ieraksti eklases žurnālā , dienasgrāmatā, par uzvedības pārkāpumiem, kā arī uzslavas, kontrolē**
  - **klases audzinātājs ,**
  - **sociālais pedagogs,**
  - **administrācijas pārstāvis,**
- **Uzskaites žurnāls, ja skolēns pēc stundām vēlas iziet ārpus skolas teritorijas,**

Uzvedības pārkāpumu novēršana:

- **uzvedības pārkāpumi stundā- skolotāja rīcība atbilstoši situācijai,**
- **ja nepieņemama uzvedība turpinās, dežūrskolotājs noskaidro apstākļus, pārrunā , nomierina, ja iespējams, skolēns atgriežas klasē,**
- **audzinātāja vai priekšmeta skolotāja individuāla saruna ar skolēnu , paskaidrojums, vienošanās, sadarbības līgums u.c.,**
- **informācija vecākiem, atbildīgajām personām,**
- **priekšmeta skolotāja vai klases audzinātāja iesniegums atbalsta personālam, atbalsta personāla sadarbība ar skolēnu savas kompetences ietvaros (individuāli un atbalsta komandas sanāksmes) ,**
- **mazā pedagoģiskā sēde (par atsevišķiem skolēniem vai vienu klasi) ,**
- **administrācijas iesaistīšana problēmas risināšanā (individuālas sarunas, sarunas ar klasi, tikšanās ar vecākiem) .**

Agresīvas uzvedības stundā priekšvēstneši:

Svarīgi novērot, kas izraisa „eksploziju” , censties to mazināt (troksnis, nogurums, gaisma, nelabvēlīga meteoroloģiskā prognoze, provocējoša izturēšanās no apkārtējiem u.c.)

- **atsakās pildīt noteikumus, vēl nenoklausoties tos,**
- **sāk strīdēties un lamāties ar pieaugušajiem,**
- **sāk speciāli kaitināt citus cilvēkus,**
- **sāk vainot citus savās kļūdās,**
- **bez redzama iemesla sāk dusmoties un atsakās kaut ko darīt ,**
- **sāk švikāt, plēst, spert pa mēbelēm,**
- **pārmērīgi jūtīgi reaģē uz citu cilvēku rīcību (skatienu, jautājumu).**

Metodes, kuras var izmantot , lai mazinātu iekšējo spriedzi un iekļautos uzvedības normās, nekļūstot agresīvs:

- **Iespēja izkustēties - aktīviem bērniem ar augstu enerģijas līmeni ir svarīgi, ka ikdienā var aktīvi darboties, ne tikai sēdēt vai darboties tikai ar rokām (iziet ārpus klases, veikt pietupienus, utt.);**
- **Padzerties ūdeni! Ūdens regulē visus bioķīmiskos procesus organismā, nomierina;**
- **Elpošanas vingrinājumi – pareiza un ritmiska elpošana dod iespēju ķermenim sakārtot iekšējos procesus, koncentrēties uz noteiktu darbību. (elpo dziļi, droši, varam kopā!);**
- **Zīmēšana – palīdz izpaust iekšējās emocijas un domas un nonākt pie kāda rezultāta. Īpaši ieteicams bērniem, kuriem ir grūti formulēt savas izjūtas vai vajadzības, bet vieglāk to būt darīt ar dažādu simbolu palīdzību. Šo metodi bērns var izmantot arī tajos brīžos, kad izjūt pieaugam iekšējo diskomfortu, lai izpaustu emocijas, kuras var provocēt agresīvu uzvedību, kā arī sakārtot domas;**
- **Figūru veidošana – var izmantot gan mālu, gan plastiku, gan plastilīnu, gan mīkstas gumijas bumbiņas;**
- **„Mantru” skaitīšana – bērns var izdomāt kādu frāzi, kas viņam palīdz saglabāt iekšēju mieru un to atkārtot katru reizi, kad izjūt iekšēju diskomfortu.**

Agresīvs bērns

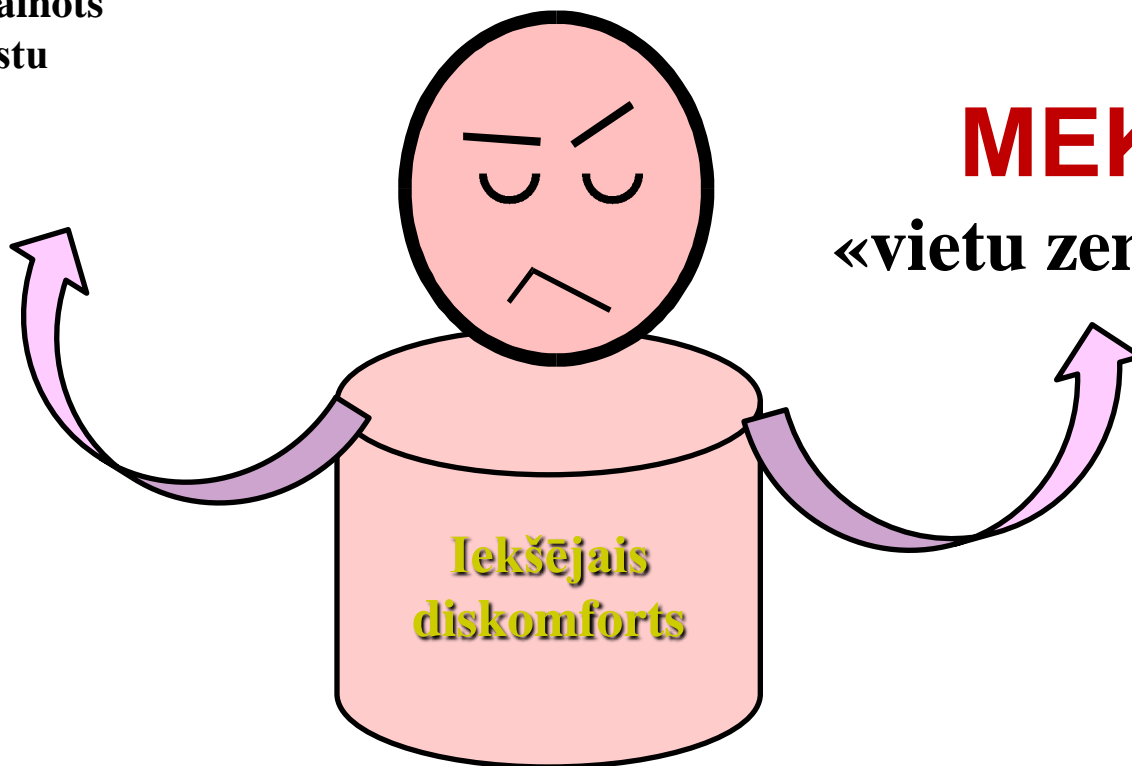
Es

noraidīts
aizdomīgs
piesardzīgs
apvainots
ienīstu

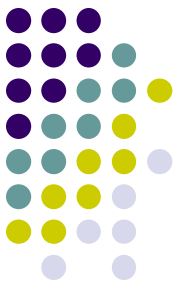
Mīlestība
Draudzīgums
Pieņemšana
Maigums
Uzmanība

MEKLĒ

«vietu zem saules»

Iekšējais
diskomforts

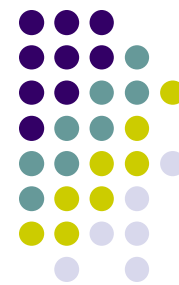

Agresīva uzvedība

Korekcijas darba mērķi:

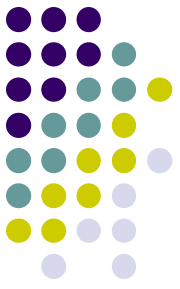
- I. Darbs ar dusmām.** Apmācīt agresīvus bērnus pieņemamiem veidiem, kā izpaust dusmas.
- II. Apmācīt bērnus, kā atpazīt un kontrolēt emocijas, kontrolēt sevi situācijās, kas izraisa dusmas.**
- III. Attīstīt sadarbības, empātijas, uzticības, līdzjūtības spējas (pārrunas, situāciju modelēšana, smilšu spēle, zīmēšana, personīgais piemērs) – Grupas, kurās bērni, pusaudži ar agresīvu uzvedību tiek apvienoti vienkopus, saasina uzvedības problēmas (sadarbība ar vienādi domājošajiem sniedz nevēlamu atbalstu)**

Ja agresīvā uzvedība ir bīstama, uz to jāreaģē vienmēr un tā jāpārtrauc uzreiz!!!

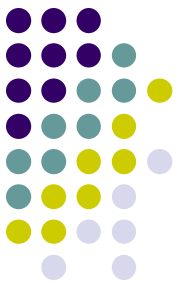

- **Izsaukt palīdzību (dežūrskolotāju, medmāsu, sociālo pedagogu, psihologu, administrācijas pārstāvi) ,**
- **Izvest skolēnu no klases ,**
- **Ja tas nav iespējams, aizvest prom pārējos skolēnus,**
- **Ja situācija apdraud paša vai citu drošību, izsaukt ātro palīdzību vai policiju, informējot vecākus;**
- **Vecāku un atbalsta personāla sadarbība par turpmāko rīcību (psihologa konsultācijas, medikamentu lietošana u.c., krīzes individuālais plāns)**
- **Ja agresīva uzvedība atkārtojas – apspriest jautājumu par ārstēšanos slimnīcā vai mājas apmācību.**

Nepieņemamas vai agresīvas uzvedības novēršanas principi:

- Nerisināt problēmu, kad visi ir satraukti, saglabāt mieru.
- Akcentēt uzmanību uz rīcību, nevis personību – ja dara pretēji, tad agresija var kļūt par noturīgu personības īpašību. Galvenais – *bērnam jābūt pārliecinātam, ka mēs neesam pret viņu, bet gan pret viņa rīcību.*
- Kontrolēt savas negatīvās emocijas saskarsmē. *Ja pieaugušā cilvēka agresija pārsniedz normu, tad viņš pats var būt agresijas iemesls un provocēt bērnu uz agresīvu uzvedību. Nemoralizēt.*
- Būt taisnīgiem.
- Saglabāt pozitīvu bērna reputāciju – jo bērniem ir ļoti grūti atzīt savu sakāvi. Vissliktākais ir publisks nosodījums un negatīvs vērtējums. *V Lai palīdzētu bērnam pašcieņas saglabāšanā publiski vajag minimizēt bērna vainu : „tu laikam esi noguris....” u.tml., bet pēc tam vienatnē ar bērnu situāciju pārrunāt.*

Kā sarunāties ar bērnu, kurš kādam nodarījis pāri?

- **Kas notika? Koncentrējies tikai uz faktiem, bez atvainošanās, bez savas uzvedības attaisnošanas, bez vainas novelšanas uz upuri.**
- **Ko tieši tu darīji (nevis *kāpēc*)?**
- **Kas notika pēc tam?**
- **Kā tu jūties tagad?**
- **Kā tu domā, kā tas otrs jūtas?**
- **Vai tas ir tieši tas, ko tu vēlējies panākt?**
- **Mēģiniet kopīgiem spēkiem saprast, kāpēc viņš dara pāri citiem. Palīdziet bērnam saprast, ka visa pasaule nav nostājusies pret viņu.**
- **Ko tu nākamreiz varētu darīt citu (nevis sist, apsūkāt, ķircināt...)? Aiciniet vispirms bērnu izteikt savus ierosinājumus. Justies dusmīgam ir dabiski un pieņemami. Nepieņemami ir darīt pāri otram, kad esi dusmīgs. Kā tu vari nodrošināties, lai nekas tāds neatkārtotos? Ko tu pats vari darīt?**

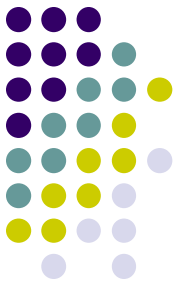
Individuālo plānu izstrāde

Izvērtējos skolēna stiprās puses, grūtības un jomas, kurās nepieciešama palīdzība, tiek noteikti:

- **Organizatoriskie pielāgojumi** (individuālas nodarbības pie logopēda, psihologa, speciālā pedagoga (speciālais pedagogs kā atbalsta persona latviešu valodā, matemātikā), saīsināta darba nedēļa, individuāls stundu apmeklējums, īpaši noteikta vieta klasē, relaksācijas vieta, skolotāja klātbūtne, neverbāli signāli, vārdisks skaidrojums pārmaiņu situācijā, piktogrammas, smilšu spilventiņš u.c.).
- **Metodiskie pielāgojumi** (individuālas atgādes, vienkāršotas uzdevumu norādes, ilustratīvs materiāls, palīdzība mācību vielas strukturēšanā, izlabots melnraksts, priekšā lasīšana, izcelti galvenie vārdi, darbības veidu maiņa, pieprasīt pabeigt uzdevumu, neatstāt nepadarītu, likt pārbaudīt paveikto u.c.).
- **Pārbaudes darbu pielāgojumi** (izpilde atsevišķi no citiem, uzdevuma nosacījumu lasīšana priekšā, pagarināts darba laiks, atgādņu izmantošana, diferencēta kļūdu labošana, rakstu darba aizstāšana ar mutisku atbildi u.c.).

Individuālais plāns tiek apspriests atbalsta personāla sanāksmē un saskaņots ar vecākiem.

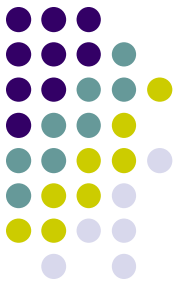
Apbalvojumi

Individuālie apbalvojumi :

- uzslava par darbu e-žurnālā,
- katra mēneša labākais skolēns klasē- neliela balva,
- atzinības raksts , pateicība ,
- “Zīmogu tirdziņš “ sākumskolā,
- uzaicinājums pie direktores Ziemassvētkos,
- gada labākais skolēns klasē- ekskursija

Apbalvojumi klasei:

- Labākā klase mēnesī- balva,
- Labākā klase gadā- ekskursija,
- Labākā klase konkursos- dažādas balvas (pica, kino apmeklējums u.c.)

Sodi:

- **Aizrādījums**
- **Ieraksts e žurnālā,**
- **Kontrole pie sociālā pedagoga,**
- **Rīcības ierobežojumi (svarīgi iepriekš par to brīdināt),**
- **Darba terapija,**
- **Rakstisks direktores brīdinājums,**
- **Bojāto materiālo vērtību zaudējumu segšana,**
- **Policijas iesaistīšana, protokols**
-